

Leto II.

NA MEJAH

Štev. 21.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din., za inozemstvo 40 Din.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 1. novembra 1937

Praznik Kralja in njegovega kraljestva

Mnogi med nami so s časovnim tokom zavrgli vogelni kamen stavbe človeštva in zapustili studenec žive vode ter prešerni v nadutosti in iz ničevosti hočejo zidati novo stavbo življenja in žejnim dati piti iz osmrjenih cistern, ki so jih izkopale človeške slabosti in strasti.

Zlasti med nami na Jesenicah jih je mnogo, ki so svojo modrost postavili namesto božje in ki se trudijo na vso moč, da bi tej revščini priborili zmago. Opazujemo pa vendar z zadoščenjem, kako dobro ločijo ljudje po veliki večini zrnje in pleve in kako med nami vedno bolj raste prava verska miselnost, ki se zaveda, da mora v ozadju vsega zdravega dogajanja stati nevarljivo mero: Bog — vladar vekov.

Predstoječi prazniki nas opominjajo s podvojeno silo, da se zamislimo v varljivost vsega čas-

nega. Kot slepilna mrena padajo v teh dneh bolj kot sicer kdaj trenutna dogajanja z oči našega duhovnega gledanja in pred nas stopa edino zares neodložljivo vprašanje večnosti.

Dnevi milosti so to, ki nam jo deli Kristus Kralj po svojih izvoljenih zmagovalcih in preko opominov v trpljenju in hrepenenju po večni Resnici očiščujočih se duš naših rajnih dragih znancev in prijateljev.

Ti dnevi naj utrdijo v nas čisto spoznanje in zvestobo Večnemu Zidarju, neločljivo pripadnost njegovi družini vojskujoče, trpeče in zmagovalne Cerkve, katere glava, kralj je On. Da se bomo v njej borili in preko bojev in trpljenja prišli v zmagovalstvo z vso dušo prešinjajočim vzklikom: Živel Kristus Kralj!

Z Jesenic

Kristus Kralj je simbolični praznik naše moške mladine. Naš fantovski odsek, ki v tekočem letu nadvse razveseljivo raste tako številčno kakor tudi v lepo staro fantovsko vzajemnost in dosledno katoliško pokretstvo, praznuje ta dan kot svoj društveni praznik. Naj se mladina oklene Kristusa in pomaga njegovim naukom do zmage v življenju.

Krekov dom je v splošno zadovoljstvo svojih obiskovalcev zares okusno preuredil vestibul društva in glavno dvorano. Sedanjemu odboru moramo priznati, da je mnogo svojih moči položil za potrebno ureditev društvenih prostorov v vsakem oziru.

Obvezna šolska maša ob 8 na Jesenicah se nekaterim staršem ne more priljubiti. Utemeljujejo, da je za dostojno obnašanje otrok veliko boljše preskrbljeno, če jih vzamejo starši s seboj k službi božji in jih imajo pod svojim osebnim nadzorstvom. Čujejo se pritožbe, da je pri šolski maši veliko premalo reda in da tako otroci do vzvišenosti sv. daritve ne bodo dobili zadostne pietete ter ne morejo svetosti kraja in trenutka primerno prisostvovati. — Prosimo šolsko upraviteljstvo, da poskrbi za zadostnejšo in zgledno nadzorstvo, da bodo otroci tudi iz tega spoznavali, da je sveta daritev služba najvišjemu gospodu — Bogu. Naj se pa učiteljem to tudi omogoči s tem, da bo sv. maša ob 8 res samo za šolarje. Odrasli naj ne delajo takrat drenja.

Otroški cerkveni pevski zbor je pričel s svojimi vajami. Zbor vodi novi organist g. Kelvišar. Vaje za petje so vsak torek popoldne ob 2 v župnijski dvorani. — Prosimo starše, naj otroke, ki imajo zmožnost in veselje do petja, pošiljajo k tem vajam, da tako skrbimo za lepoto in slovesnost službe božje.

Zveza združenih delavcev je imela preteklo nedeljo v Krekovem

Prekletstvo nedeljskega dela

(Nadaljevanje)

Posvečevanje nedelje in nedeljski počitek je nujno potreben že za gospodarski uspeh našega dela in prizadevanja. Bog hoče tako. Nič ne pomaga, če pred to resnico zapiramo oči in ušesa ter skušamo udušiti glas vesti, kateri nam prinaša opomine. Preveč glasno nam govore dejstva, ki so večinoma obče znana. Na tem mestu bomo navedli samo nekatere v opomin. Tu ni nobene izjeme, ne pri velikem, ne pri majhnem. Bog pošlje vsakoga na svoj lasten način. Mnogo grehov kaznuje On že na tem svetu, toda vsakega po svoji preudarnosti. Za nedeljsko delo uporablja navadno ono šibo, ki se ji pravi gospodarska propast. To izvršuje često tako očito, da nam ne more ostati prikrito. Tu zruši evetoče podjetje, tam odstrani tistega, ki bi imel ravno začeti uživati sad svojega dela, tu zopet odpre oči tretjemu ter mu na svoj način pokaže, da je prazen ves trud brez Boga. Dobro tistemu, ki vsaj tedaj to spregleda. Za danes samo en zgled:

Od tedaj je minilo več kot 20 let. V nekdanji tovarniški obednici poleg glavnega vhoda sta

sedela pri obedu dva delavca. Bila sta prijatelja ter tudi soseda na svojih domovih. Medtem ko je mlajši z delom tako rekoč šele pričel, se je starejši odpravljal v pokoj. Več mesecev sta že hodila k isti mizi v obednico in vsak dan se je razpletel med njima kratek razgovor. Bistro oko izkušenega človeka bi bilo že iz teh razgovorov spoznalo, da tarejo starejšega delavca gospodarske skrbi. Toda mladi sosed ni zasledil v teh razgovorih tega, kar bi mu mož rad povedal. Tega dne pa gleda starček z izredno žalostnim pogledom mlajšega. Zato postane tudi ta nanj nekoliko bolj pozoren ter se globlje zazre vanj. In takrat pridrsita možu po licih dve debeli solzi ter s tresočim se glasom reče: »Glej, prijatelj, skoro vse nedelje v življenju sem delal, pa nič nimam: če bi nobene ne bil, pa vem, da bi kaj imel.« Bridkost mu je stisnila grlo, tako da tisti dan ni spregovoril ničesar več. Tudi mladi tovariš ni mogel spraviti iz sebe nobene, niti tolažilne besede, dasi bi ga bil rad potolažil. Kmalu je zvedel, da so revežu prodali njegovo hišico.

Jeseniški plavži zagoreli

Ne bi storili svoje dolžnosti, če bi kot krajevni jeseniški list, kateremu mora mnogo biti na gospodarskem procvitu prebivalstva, ne omenili velevarnega dogodka v naši železarski industriji, namreč početka delovanja novih jeseniških plavžev.

O tej temi so sicer zadostno pisali že drugi listi, izčrpno »Tovarniški vestnik« v svoji zadnji številki, kateri se pozna, da so jo pisali strokovnjaki. Članki te številke so po večini zato zares prvovrstni. Predvsem je ugajal uvodni članek izpod peresa tehničnega ravnatelja g. inžen-

nerja Dostala »K zgodovini fužinarstva in plavžarstva«. Na široko je pisal tudi zadnji nedeljski »Slovenec« o važnosti nove industrijske podjetnosti. Čitatelji teh listov so tam lahko spoznali veliko važnost plavžev za našo industrijo in za njen procvit.

Mi moramo ob tej priliki izreči samo to iskreno željo, da bi velika podjetnost in iniciativnost vodilnih osebnosti pri K.I.D. bila v gospodarski napredek in razvoj vsega domačega in okoliškega prebivalstva in vse industrije, ki leži na slovenskih tleh.

domu lepo uspel sestanek. Na sestanku je poročal tov. Rajner o organizacijskem življenju, tovariš Gasar o posebni pogodbi za dodatno pokojnino. Iz Ljubljane je govoril tov. Pernišek, znani pisatelj knjige »Zakaj nismo krščanski socialisti«. Z njemu lastno jasnostjo je dokazal, kako je ravno ZZD po sili razmer postala edino dosledna izvrševalka dr. Krekove socialne šole. Tovariš Novak, osrednji tajnik organizacije poljedelskega delavstva v Prekmurju, pa je udeležencem naslikal položaj tamošnjega delavstva, tako poljedelskega kakor tudi industrijskega. Pokazal je na razveseljivo rast organizacije poljedelskega delavstva in na nevzdržno prodiranje ZZD med tamošnjim industrijskim delavstvom. Udeleženci so izčrpna poročila in govore poslušali z velikim zanimanjem in so odhajali s sestanka s prepričanjem, da ZZD organizacija raste, gradi, druži, dočim hočejo druge razbiti uboge delovne sloje slovenskega naroda v nebroj grup.

Delavska politika se je obregnila ob poročanje našega lista z ozirom na notico prepletske napisne plošče, popisane v cirilici, na tukajšnji orožniški postaji. Mislili smo, da ima Delavska politika za dopisnika vsaj bolj razumnega človeka, ki zna tudi med vrsticami kaj brati, pa smo se motili. Naj še enkrat prebere naš članek in našo notico, pa bo morda razumel smisel. Če pa še ne, naj pa pride vprašat, mu bomo pa mi razložili.

Napis na naši ljudski šoli bi bilo treba spremeniti v smislu nove uredbe banske uprave. Sedanji s svojo cirilico zares ni prav nič primeren.

«Domen», nar. igra v petih dejanjih na odru Krekovega doma pretaklo nedeljo je lepo uspela. Dasi so Jeseničani razvajeni po hitrosti tehniki in pestrosti filmov, je bila dvorana skoro popolnoma zasedena. Igralci so svoje vloge rešili v splošno zadovoljstvo. Poznalo se je, da so bila prva dejanja mnogo bolj nastudirana, kakor proti koncu, kar pa gre delno na rovaš boleznih ene glavnih igralk Metje, ki jo je morala zaradi resne obolevnosti v zadnjih dneh nadomestiti poštrenovalna društvena članica ga. Vika Čopova. Igralski zbor je bil tako v grupah kakor v posameznih vlogah dobro zaseden. Aljažu želimo, da bi imel pri vseh naslednjih prireditvah po še vestnejši pripravi vedno popoln uspeh in

Z. Z. D. raste*

Od zadnjega sestanka so se razmere v organizaciji na znotraj in zunaj mnogo izpremenile. Na znotraj omenimo razveseljiv porast članstva zlasti v kovinarskem odseku. Na zunaj pa je omembe vredno, da je v zvezi s porastom kovinarskega odseka in v zvezi pred kratkim ustanovljenega lastnega časopisa, postala ZZD javnosti poznana delavska organizacija kot edina dosledna zahtevam in nalogam celokupnega slovenskega naroda, predvsem pa zahtevam ročnega delavstva. Uvodoma lahko ugotovimo in tudi poudarimo, da naj nastopijo kakršnekoli izpremembe izven področja dela strokovnih organizacij, bo strokovna organizacija delavcev ZZD na Jesenicah obstala v dobro delavcem, ki se bodo tej organizaciji zaupali. Iz organizatoričnega dela pa je razvidno, da je organizacija odnošno njen odbor po svoji moči izpolnil zaupanje članstva, kar bo najbolj razvidno, ako na kratko podam o tem delu poročilo:

To poročilo se nanaša od izrednega občnega zbora do danes. Ob občnem zboru smo imeli 200 članov stavbincev. Danes šteje stavbinski odsek 260 članov. Posebno razveseljiv pa je porast članov kovinarskega odseka, kateri se je ustanovil šele po občnem zboru in ki šteje danes samo v naši podružnici 180 članov. V vseh podružnicah, ki obstajajo in ki imajo članjene delavce KID, pa je nad 300 članov. To so številke, ki so za našo organizacijo z ozirom na kratek čas obstoja razveseljive. — Dopisov smo poslali na različne naslove 131; predvsem smo dopisovali s centralo in z drugimi tovariškimi organizacijami. Šle so različne intervencije na razne odločilne faktorje, tukaj in drugod. Prejeli smo 115 dopisov in čez tisoč različnih prošenj in priporočil za sprejem v tovarno. Z ozirom na res vidno delo organizacije na Jesenicah se je s strani delavstva, zaposlenega pri KID, bivačnega izven področja Jesenic, izražala želja, da bi se tudi v njihovem kraju ustanovile podružnice, in to se je izvršilo: pri Sv. Križu nad Jesenicami, ki ima približno 50 članov, Gorje, kjer imajo 40 članov, potem podružnica na Breznici, ki ima 60 članov. Ustanavljajo pa se še podružnice v Bohinjski Srednji vasi in Bohinjski Bistrici. Odbor naše organizacije na Jesenicah upa, da njegovo delo za podvig organizacije ne bo ostalo brez uspeha ter da bodo fantje in možje, ki so prevzeli vodstvo teh novih podružnic, v našo veliko oporo pri izvrševanju strokovnega dela v tovarni in izven nje. Razumljivo je, da bo zaradi številnega porasta članstva nujno potrebno ustanoviti iz vseh teh podružnic, ki imajo članstvo zaposleno pri KID, nekaj vrhovni odbor oziroma okrožje, sestojee iz zastopnikov posameznih edinic, ki bo vodil vse zunanje delo organizacije, predvsem delo v strokovnem oziru po enotnem načrtu organizacije. Ta ustanova je nujno potrebna tudi iz razloga, da je naša organizacija v našem okraju v vseh pogledih njenega javnega udejstvovanja enotna in močnejša. O tej potrebi ustanovitve takega okrožnega odbora se je že razmotrivalo na zadnji plenarni seji, ki je dala prizadetim delegatom primerna navodila, in je zato pričakovati, da bo okrožni odbor ustanovljen v najbližji bodočnosti. Vsa poročila o razvoju v tej smeri bo pa lahko vsak čital v našem novem časopisu. Ko že ravno govorimo o sklepih plenarne seje, naj omenim najvažnejši sklep te seje, ki pomeni in je obenem močan dokaz ojačenja vrst naše organizacije, ustanovitev lastnega strokovnega glasila Slovenski delavec.

* Iz tajnikovega poročila na nedeljskem sestanku Z. Z. D.

Prvo številko tega lista ste prejeli. Iz prve številke je bila vsem dovolj močno nakazana smer in hotenje naše celokupne organizacije. Kdor je do tega časa še ugibal, kdo smo in kaj hočemo, je iz te prve številke Slovenskega delavca lahko ugotovil, da hočemo med slovenskim narodom vršiti najvažnejši apostolat sodobnega časa: **Z Bogom za delavca!** po navodilih okrožnic Rerum novarum in Quadragesimo anno v duhovno in gmotno dobro slovenskega delovnega ljudstva, predvsem za one, ki stojijo kot aktivni člani v naših vrstah. Naš časopis mora imeti vsak javni lokal, kamor zahajajo naši ljudje. Da bo to lažje izpeljivo, ga zahtevaj vsak povsod in v vsakem lokalnu.

Zelo važna stvar, ki se je dogodila za nas tovarniške delavce, je ustanovitev dodatnega pokojninskega sklada, ki bo brez dvoma v veliko dobro vsem bodočim upokojevcem. Zlasti, ker vemo, da je pokojnina bratovske skladnice za preživljanje upokojevcem premajhna ter da živi veliko število upokojevcem v veliki bedi. Naša organizacija je pri ustvarjanju te pogodbe aktivno sodelovala ter je na podlagi odborovih sklepov v razgovorih z zastopniki KID poudarjala svoje mnenje in je končno pogodbo tudi podpisala.

Strogo notranje, javnosti skrito delo organizacije je bilo naslednje: Lepo je število intervencij, ki jih je naš odbor skušal uresničiti in tako delavcem pridobiti boljši položaj. Številne so bile intervencije, pismene in ustmene, za sprejem v tovarno. Intervencije pri Slogradu so bile na dnevnem redu iz dneva v dan. Intervencije, ki jih je naš odbor vložil pisemno ali ustmeno, so bile rešene približno v dveh tretjinah.

Težavna stvar je s članarino. Članarina je edini dohodek organizacije. Zato prosimo vse člane, da isto poravnajo redno. Vsak član naj ima to zavest, da kolikor daš ti organizaciji, toliko bo organizacija dala tebi. Stvar, ki bo postala v kratkem aktualna, je organizacijski fond kovinarjev. O tem se bomo pogovorili na prihodnjem sestanku kovinarjev, ki bo v novembru.

Za sklep povemo vsem, ki so pri tem zainteresirani: Izpovedujemo, da je v gospodarskem interesu delavskih množic v teh težkih dneh nujna dolžnost enoten nastop delavskih organizacij. Če ima delavstvo danes štiri strokovne organizacije, je to pač zato, ker ima vsaka organizacija svoje kulturno gledišče. Čeprav so 4 organizacije in če v teh prevladuje močna delavska zavest, potem ni ovire enotnega nastopanja v strokovnih zadevah. Vsak iskren namen takega vzajemnega delovanja mi pozdravljamo in smo pripravljeni vedno sodelovati. Vsak poskus pa, ki bi prihajal od kogarkoli, ki bi hotel naši organizaciji postaviti meje in ji pri njenem delu delati ovire, bomo onemogočili z vsemi sredstvi brez prizanesljivosti. Povemo vsakomur, da nas je na Jesenicah poklicala v življenje edino nujna potreba po dosledno strokovnem in dosledno kulturnem delu katoliško mislečega delavstva.

To naj bi bil samo kratek pregled našega dela, ki je razveseljiv za dane razmere, in hočemo, da gre organizacija v tej smeri tudi v bodoče.

Delavci,

branite svoje strokovne organizacije v smislu in pravcu narodnih tradicij in skupnosti.

Stavka v tovarni jedilnega orodja Čaudek & Co.

Že tri leta obratuje na Jesenicah tovarna jedilnega orodja Čaudek & Co. Prvo leto trgovski posli niso bili baš cvetoči, zato pa je v drugem letu, ko je tovarna razširila svoj obrat z nabavo novih strojev in pomnožitvijo delovnih moči, proizvodnja komaj ustrezala potrebam odjemalcev v vseh glavnih in podeželskih mestih države.

Tako je ostalo vseskozi in nekateri meseci so celo presegali običajno višino proizvodnje. S tem pa ni rečeno, da je s pospešitvijo obratovanja, ki ga je nujno izzvala kupna moč konzumentov, pridobilo obratno osebje na mezdi, ampak je ostalo vse pri prvotni mezdni tabeli. Toda to še ni zadostovalo lastnika tovarne. Iz običajnega deseturnega delavnika se je postopoma dvigal v dvanajst, štirinajsturnega, dokler v zadnjih mesecih tega leta ni dosegel osemnajst delovnih ur. In vse nadure so se plačevale brez z zakonom o minimalnih mezdah določenega povška. Ker že osnovna višina mezde ni v skladu s tem zakonom, si lahko mislimo, zakaj je prišlo do stavke. Le žal, da je bila zaradi neorganiziranega nastopa brezuspešna.

Običajna mezda je bila za kvalificirane delavce: prvi razred 5 din, drugi 4 din, tretji 3 din, za delavke: prvi razred 3 din, drugi 2.75 din, tretji 2.25 din. Od tega moramo odračunati z ozirom na delovne pogoje velik odstotek za potrošnje delavnih oblačil in ščitnih predpasnikov. Temu v pojasnilo navajamo, da so razen početnega dela oblikovanja orodja vse druge faze v zvezi z jedkimi kislinami. Praksa je pokazala, da se zaradi teh kislin pokvari obleka v štirinajstih dneh, kar zahteva potrošnje v najslabšem primeru dveh delovnih oblek ali ščitnih predpasnikov na mesec. In teh ne dobavlja delodajalec, pač pa že itak krivična mezda posameznika.

Za pravično merilo delovnega in meznega razmerja naj nam služi izjava najbolje plačanega delavca: »Z enim delom plače komaj krijem potrošnje delavne obleke in za hrano mi ostane toliko, da mi pri plačilu zmanjkajo štirje dinarji na mesec.«

V tovarni je največ delavk, ki žive pri starših, ker jim je na samostojno življenje nemogoče misliti. Tako je tudi z delavci. V tem je pač jasno vidna tendenca, sprejemati v službo ljudi, ki jih zaradi podpore staršev lažje izkoriščajo.

V torek 19. t. m. je nastopilo stavkovno stanje. Stavke se nista udeležili samo ena žena in neko mladoletno dekle.

Že takoj prvi dan stavke je zagrozilo podjetje z odpustom vseh, če se ne vrnejo na delo. Uspeh tega je bil ta, da so se že drugi dan vrnile delavke iz Hrušice na delo, s čimer so prisilile tudi druge, da so jim — za ohranitev vsaj tega majhnega koščka kruha — sledili. In tista dva delavca, ki sta bila idejna voditelja stavke, sta bila brezobzirno postavljena na cesto. Tako teče delo dalje pod istimi nevzdržnimi pogoji, za iste krivične dinarje, in žalji so za eno skušnjo več še bolj pekoči.

Tudi mi se kljub temu, da sta ta dva delodajalca Hrvat in primorski Slovenec, ne moremo strinjati s sedanjim stanjem. Pozivamo podjetje, da uravna delovne pogoje in mezdno razmerje po zakonu o minimalnih mezdah. Delavstvo pa naj ne čaka, ampak naj stopi v stik z našo strokovno organizacijo, da si z njeno pomočjo pribori to, kar mu gre po božjih in človeških postavah. Nikjer ni zapisano, da mora baš naše slovensko delavstvo dajati največje deleže, ki se mu krivično trgajo izpred ust, za novo tovarno, ki jo gradi imenovano podjetje v Karlovcu — na račun sedanje miloščine.

Koroška Bela

Shod nacionalne omladine, stare od 16 do 61 let, ki se je vršil 5. oktobra popoldne na Beli pri Jurčku, je potekal v najlepšem razpoloženju. Poslušalce so zlasti zadivile prekrasne besede vsem Slovincem dobro oziroma slabo znanega Mravljetca, kateremu so baje isti dan dopoldne v ljubljanski Kazini njegovi pristaši dopovedali, da imajo njegovega čvekanja dovolj, in se je nato spremenil v »senatorja« in prišel trostat pravoverne na Belo s skorajšnjim padcem vlade. Govoril je o politični doslednosti, o poštenju in značajnosti in postavljaj za zgled sebe in svoje tovariše, kar je vzbudilo v vseh navzočih veliko spoštovanje do govornika, a manjše pri tistih, ki jim ni bilo dano, da bi smeli v zborovalni prostor. Navduševali so se nadalje za zvezo z Rusijo, za kar so bile pri njem merodajne stare povojne simpatije, pri zborovalcih pa dogodki iz nepozabljenih časov in zgodovine krajevnega nacionalizma. Končno je bilo navzočim dano kot nameček poslušati še daljše predavanje o konkordatu, pri čemer pa se je jasno videlo, da ta dika slovenskih predstavnikov v beograjski skupščini ni imela časa pripraviti se za to predavanje, ker se je zmotil skoro pri vsaki trditvi. Da ni šlo za namerno zavijanje, se jasno vidi že iz tega, da je trdil, da je pravoslavna cerkev starejša od katoliške in je bilo to z odobravanjem vzeto na znanje. To je dovolj jasen dokaz, da je predavatelj študiral zadnjič že pred davnimi časi in da ima najbrž še avstrijsko vojaško maturo, če jo sploh ima. Edino v tem si zborovalci niso bili na jasnem, ali naj se ob razhodu pozdravljajo z »Zdravo« ali z »Družnost«, ker ob taki politični doslednosti nikdar ne veš, katero železo je bolj gorko.

Mladeza predsednika omladinske JNS na Koroški Beli, katerega agilnost je poklcala iz peresa »Jutrovega« dopisnika cele slavospeve, prosimo, da skuša mlado organizacijo uveljaviti na kakšen dostojnejši način, kakor pa je svoječasno uveljavljaj svojo stranko z govoricami o političnem preganjanju neke osebe, a se naknadno sploh ni mogel spomniti pred dotičnim, ki se je za stvar zanimal, kaj je govoril.

bi tako z veseljem gojil v našem najstarejšem kulturnem društvu lepoto slovenske besede. Umestno bi bilo, če bi se reprize, ki se iz gospodarskih težkoč ne morejo vršiti ob nedeljah, vršile kot prosvetni večeri v nasledujočih sredah.

Z Dovjega

Naše prosvetno društvo je v nedeljo uprizorilo ljudsko igro »Kosoman«, ki jo je spisal znani prosvetni delavec g. France Klinar. Obilna udeležba kljub slabemu vremenu je pokazala, da prosveta pri nas še ni zaspala. Igralci so svoje vloge rešili prav dobro in so bili deležni vsestranskih priznanj. Želimo, da se igra ponovi.

S Hrušice

Katoliško prosv. društvo ima v nedeljo 31. oktobra ob 8 zvečer v društveni dvorani svoj občni zbor. Člane in članice iskreno vabimo, da se tega občnega zbora sigurno udeležijo in prinesejo s seboj mnogo dobre volje za uspešno delo v bodočem letu. Povsod gredo naprej, grdo bi bilo, če bi spali mi.

Fare in kraji v Radovljiskem okraju, dopisujte v list »Na Mejah«

Z Gorij

Zveza združenih delavcev je prejela potrebna pravila. Občni zbor organizacije bo v nedeljo 7. t. m. po popoldanski službi božji v prostorih društvenega doma. Občnega zbora se udeležijo tudi zastopniki iz Ljubljane in z Jesenic. Iz Ljubljane pride tov. predsednik Preželj. Pozivamo delavce, člane ZZD, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo ter tako izpričajo svojo katoliško in delavsko zavednost. Bog živi!

Fantovski odsek poziva vse člane, mlade in naraščajoče, da se tehničnih vaj in sestankov redno in polnoštevilno udeležujejo. Bog živi!

S Koroške Bele

Dotične mlade gospode, kateri zajemajo nacionalno kulturo z veliko žlico in mečejo v večerni temi kamenje za otroci, kateri ne telovadijo pri Sokolu, opozarjamo na to, da še niso godni, da bi se o njih v »Na mejah« kaj več razpravljalo, dasi žele, da bi prišli v ta časopis kljub temu, da so se zbalu luči, ko je do-

Da bi se važni dan ustanovitve OJNS v bevske zgodovini tako kmalu ne pozabil, so ponoči neki neznanec ovekovečili ta dogodek s tem, da so ponoči v neki hiši ubili okno in postavili okrog cerkvene hiše spomenike iz tvarine, o kateri ljudje običajno ne govorijo. Pač nova doba. Gremo naprej... ali kako se že glasi himna teh kulturonošev.

»Mi smo oblast!« je šaril zadnjič nekdo po Javorniku, ki se še podpisati ne zna in misli, da je zanj zakon to, kar si on domišlja. Eno za pristaša, drugo za nasprotnika. Nič čudnega pri gospodu, ki opazi smet v očesu svojega bližnjega, v svojem pa še brana ne otiplje.

Z ozirom na novi roman Cifra-mož, ki je začel izhajati v »Našem kovinarju«, prosim vse one, kateri bi opazili na planinah kakšne ovce, koze, junice, kravice, pa tudi kostrune in junce, naj se zamislijo vsaj klastro globoko, čigava je ta živina, kadar bo zašla v njihove rajone, in ji pokažejo, kam naj se vrne, ker to zahteva osnovno načelo krščanske pravičnosti. Je že tako, da nekatera živina nima nobenega smisla za domači hlev in vedno tišči v tujega, zato pa jo mora vsak poštenjak naravnati nazaj v pravi hlev. Podpisani upa, da pisec novega romana ne bo tega zameril tretjineku Tončku.

Da sta odstopila dva občinska odbornika, izvoljena na listi slovenskega delovnega ljudstva, je bila novica zadnje občinske seje. To ni kar tako, ampak je značilno za Javornik in naše razmere. Treba se bo nad tem zamisliti, poiskati temu početju korenine in vzroke in spoznati marsikaj. To bi morali storiti predvsem nekateri, katerim bi moralo biti važno to, da bi se taka stvar ne ponavljala več. Nadalje bi se bilo treba zamisliti vsaj dve klastri globoko in napisati nov roman, ki bi lahko izhajal za Cifro-možem, kateri se je ravnokar pričel. Naj nam pisatelj tega romana oprosti, če smo mu za novi roman položili v pero kar nekaj domislic iz njegovega prvega romana, ki bo najbrž dobil l. nagrajo Akademije znanosti in umetnosti, ki žal počiva spanje pravičnega, kateremu je zapadla že na dan svoje ustanovitve.

tični, ki mu je kamen priletel v noge, z električno lučjo posvetil vanje. Če pa žele, bomo pa napisali o njih z imeni, da bodo mogli starši, ki se gotovo za tako vzgojo navdušujejo, tako vzgojo pohvaliti — pardon — našvrkati jih, kakor zaslužijo.

Prav veliko razburjenje, kakršnega še ni bilo na Beli od tistega dne, ko se je trdilo o nekom, da se je obesil, pa je baje le Tarzana igral, kakor so rekli drugi, je nastalo na Beli ob žalostni novici, da je bil radi nočnih nemirov aretiran nekdo, ki se je smatral za bevškega nadčloveka, kateremu bi moralo biti vse dovoljeno. O njegovi visoki kulturi so govorili tudi izrazi, s katerimi je napadel javne organe, ki so se po takem pozdravu čutili poklicane, da odpeljejo visokega gosta v apartmane za boljše goste in mu drugo jutro pojasnijo, da tudi patentiranim nacionalistom ni vse dovoljeno. Sicer pa pravijo, da ta stvar še ni končana.

Predavanje o dostojnem vedenju na javnem prostoru in v nočnem času bo poveril nekemu svojemu članu naš Krajevni šolski svet ter mu obenem dal največje odlikovanje s tem, da ga bo proglasil za »kulturnega delavca«, kateremu se bo morala odkrivati vsa šolska mladina in se mu ne bo smel nihče posmehovati.

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Dalje)

»Z Bogom, Anica! Na svidenje zvečer! Saj boš doma?«

»Bom, le pridi!«

»No, vsaj roko mi daj!«

»Na svidenje, Jože.« Spenjačka v Aničini roki se je zateknila v Jožovo dlan, da mu je pognala kaplja krvi iz ranice. Stisnil je ustnice — Aničine oči so gledale po Dreji — pa je malce postal. Čakal je še besedico zahvale, ali toplega pogleda. Ni bilo ne enega ne drugega. Pa se je obrnil in odšel. Glava mu je zlezla med ramena. Zavil je v ulico. In ni videl, da si je Anica obrišala ob robec roko, preden jo je prožila Dreji.

»O, Dreja, lepo, lepo! Ali si bil že pri nas?«

»Dober večer! Bil; ptička je bila zletela, sem pa kar za njo pohitel.«

»Ali ti je Minka povedala?«

»Dejala je, da si šla najbrže proti tovarni Joži naproti.«

»Hm — šla sem po opravlku, ker sem hotela kupiti kos sukna; nič pravega nisem dobila. Nazaj grede sem srečala Jožo.«

»Glej, kaj imaš pa tukaj lepega, Anica?«

»Jože mi je napravil. Že dolgo sem ga prosila, naj mi naredi, ker si težko spenjam čevlje; vse prste si umažem. Zadnjič sem si celo nohet zlomila.«

»O, ti ubožica, ti. Vidiš, ko bi bil zmerom pri tebi, bi ti pa jaz zapenjal čevlje, da bi se ti ne mučila. — Pa je lepa ta spenjačka. Pokaži no.«

»O, nič posebnega ni. Moram jo prej osnažiti in umiti. Kar pusti, da ne boš črn.«

»Kaj potem; mi boš pa pustila rob predpasnika, da se obrišem. Sicer je pa kar čista. — Ti, Anica, Jože bo dober mojster enkrat. Kako lično zna vse narediti. Potrpežljiv je. Glej, kako je lepo vložil držaj. Ne, jaz bi tega ne zmoget; prej bi vse vrgel stran.«

»Tudi zame ne, Dreja?«

»Tudi zate ne, ker bi mi živci ne vzdržali.« Pa ko jo je v lice pogledal: »Sicer pa, Bog ve. Za ljubezen se vse naredi, kajne, Anica!«

»Izgovor je dober, če ga pes z repom oplede, Dreja. Jože ima pa take živce, da mi naredi vse, kar mi v očeh bere.«

»Nikar takoj huda, Anica! Saj veš, da te imam rad in zate bi vse naredil.«

»Če bi živci dali.«

»Čemu zbadaš? Ali sem morda zato odložil odhod v šolo, da me boš pikala. Kako si tenka!«

»Saj ti nisem rekla, da ostani, Dreja. Čemu bi zaradi mene mudil? Morda v mestu že druga čaka.«

»Anica, čemu tako?«

Molče sta korakala dalje. Anica je skoro tekla.

»Kam se ti tako muči, Anica? Saj se bo večerja brez tebe skuhala.«

»Imam še šivanja za dobro uro.«

»Ti ne uide. Pojdiva počasi, da se kaj pomeniva.« In po mučnem molku je zdrselo iz njega:

»Ti, Anica, ali mi boš kaj pisala? Prošlo leto so bila tvoja pisma čudno redka. Boš letos kaj več natkala?«

»Če ne bodo živci...«

»Anica, prosim te! Saj nisem nič hudega mislil. Veš pa, da te imam rad. Dolgo se že poznavam, pa bi zdaj zaradi take marne jezo kuhala. Anica!«

Prijel jo je za roko in obstal. Bila sta baš sredi mostu čez Savo. V njeni roki je utipal spenjačko. Speklo ga je v dlan. Ali Joževa kri, ali Aničino zbadanje, ali ostrina medi? Skrčili so se mu prsti, se ovili okrog tenkega predmeta, oči pa so prosile: Anica, ali si huda? — Anica je gledala v vodo. Za hip jo je spreletelo po obrazu, pa je brž okamenela. Tedaj je vztrepetala Drejeva roka; iztrgal ji je medeno spenjačko in jo v velikem loku zalučal v penečo se vodo. V letu je kovino oblisnil žar iz dimnika martinovke, da je zatrepetal njegov sijaj nad vodo: ali rdeče ko Joževa kri, ali žgoče ko Aničino zbadanje, ali kovinsko mrzlo ko strup? (Dalje prihodnjič)

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

Zadružna tiskarna Ljubljana Tyrševa 17

se priporoča jeseniškim tiskarjem za izdelavo vseh v knjigotiskarsko stroko spadajočih del, ki jih izvrši lepo, solidno in po nizkih cenah

Telefon števil. 30-67

Za elektriko

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, Murova, tel. 605

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE KREKOV DOM